

Orienteringssag: Den nationale ESS-strategi

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Uddannelses- og Forskningsministeriet har offentliggjort den nationale ESS-strategi den 9. november 2015. Siden første spadestik til European Spallation Source (ESS) blev taget den 2. september 2014, har en statslig strategigruppe, bestående af repræsentanter fra universiteter, erhvervsliv, myndigheder og andre erhvervsaktører, arbejdet med at udvikle en langsigtet strategi for Danmarks fremtidige ESS-indsats. Målet har været at udvikle en klar plan for, hvordan Danmark høster det fulde udbytte af dansk medværtskab i ESS. Region Hovedstaden har spillet en central rolle i dette arbejde og har blandt andet ledet én af to arbejdsgrupper.

Den nationale ESS-strategi består af en lang række konkrete initiativer som samlet set er et væsentligt bidrag til at opbygge den relevante infrastruktur for udnyttelsen af ESS og MAX IV.

Fremadrettet samler ministeriet de deltagende aktører i en implementeringsgruppe for på denne måde at sørge for, at de konkrete initiativer gennemføres. Direktør for center for Region udvikling, Claus Bjørn Billehøj, vil på vegne af Region Hovedstaden deltage i implementeringsgruppen.

INDSTILLING

Administrationen indstiller:

At erhvervs- og vækstudvalget tager den nationale ESS-strategi (bilag 1) til efterretning.

SAGSFREMSTILLING

Regionens rolle i arbejdet med den nationale ESS-strategi

Region Hovedstaden har spillet en central rolle i arbejdet med udviklingen af den nationale ESS strategi, blandt andet ved at være ansvarlig for én af to arbejdsgrupper. Regionens arbejdsgruppe har haft fokus på, hvordan ESS og MAX IV kan forankres i Greater Copenhagen, og hvordan regionen bedst formår at tiltrække og fastholde internationale talenter og virksomheder til regionen. Endvidere har fokus været på at styrke modtageservicen, så flere ESS-forskere tiltrækkes og fastholdes i regionen, samt på hvordan de grænsehindringsproblematikker, der findes, når man som ESS-medarbejder ønsker at bo i Danmark og arbejde i Sverige, bedst løses. ESS og MAX IV er et centralt indsatsområde i den regionale vækst- og udviklingsstrategi (REVUS) og ovenstående tiltag vil desuden bidrage til den overordnede målsætning om Greater Copenhagen som en attraktiv og international metropol.

Strategiens indhold

Administrationen betragter overordnet strategien positivt og vurderer, at strategien – hvis alle de planlagte elementer realiseres - vil bidrage til realiseringen af potentialet forbundet med ESS og MAX IV.

Strategien har overordnet tre fokusområder. For det første er der fokus på at løfte førende materialeforskningsmiljøer på universiteterne, så de bedst muligt kan udnytte ESS og MAX IV. Der vil være speciel fokus på 4-5 fyrtårsmiljøer, som udvælges på baggrund af, om de i forvejen har et højt forskningsniveau samt om de matcher erhvervsmæssige styrkepositioner i Danmark. Et andet centralt fokusområde handler om, at ESS skal bidrage til innovation og vækst i erhvervslivet. Dette skal blandt andet ske gennem opbygning af såkaldte industriportaler på universiteterne (KU, DTU og AU), hvor virksomheder kan få hjælp til at gennemføre forsøg på storskalanlæg som ESS og MAX IV. Derudover vil der være fokus på at opbygge en service på anlæggene, som gør det smidigt for virksomheder at tage direkte kontakt til anlæggene og lave forsøg. Endelig er der i strategien fokus på at øge tiltrækningen af internationale talenter og virksomheder samt at fjerne juridiske grænsehindringer, så ESS-medarbejdere fra ikke-EU-lande, kan arbejde i Lund og bo i Danmark på samme tid.

Region Hovedstaden er involveret i følgende to indsats i strategien:

1. Etablering af et samarbejde med ESS' HR-afdeling med henblik på at gøre opmærksom på mulighederne for at bosætte sig i Danmark, når man ansættes på ESS. Formålet vil være at øge andelen af ESS-medarbejdere, der bosætter sig i Danmark.
2. Undersøgelse af mulighederne for at etablere et Industrial User Office i tilknytning til ESS. Et Industrial User Office hjælper virksomheder med opsætning og gennemførelse af forsøg på ESS. Formålet vil være at gøre det så smidigt som muligt for virksomheder at anvende ESS.

Begge tiltag understøtter visionen i Fokus og Forenkling om hovedstadsregionen som en grøn og innovativ metropol med høj vækst. Tiltagene vil desuden understøtte rammevilkårene kompetent arbejdskraft og internationalisering i REVUS.

Administrationens vurdering af strategien

Administrationen vurderer, at strategien lægger et godt fundament for arbejdet omkring ESS. Imidlertid bidrager strategien kun i begrænset omfang til at sikre koordinering på tværs af de relevante ministerier – blandt andet er Erhvervs- og Vækstministeriet stort set fraværende i strategien. Endvidere mangler en kobling til en række relevante erhvervsfremmeaktører som blandt andet klyngeorganisationer og væksthuse. Endelig beror styrkelsen af relevante forskningsmiljøer på det kommende finanslov 2017-indspil, hvorfor disse midler ikke er sikret. Hvis der ikke sikres midler på finansloven, vil det svække strategien væsentligt.

Samtidig er administrationen opmærksom på, at MAX IV-anlægget ikke er omfattet af strategien. Administrationen vurderer derfor, at der derudover bl.a. vil være brug for at fokusere på MAX IV anlægget, som er i gang allerede fra 2016. For mange virksomheder vil MAX IV være lige så relevant at anvende som ESS. Hertil kommer de forskningsmæssige muligheder på hospitalerne ved brugen af MAX IV, der ikke dækkes af strategien.

Det fremadrettede arbejde

For at sikre mest værdi for Greater Copenhagen som følge af ESS- og MAX IV-anlæggene vil Region Hovedstaden på den baggrund fremadrettet;

- dels arbejde efter de sigtelinjer, strategien har udstukket. Her handler det særligt om at gennemføre de konkrete initiativer, hvor Region Hovedstaden er udpeget til at spille en rolle samt at deltage i implementeringsarbejdet med henblik på at sikre gennemførelsen af samtlige initiativer i den nationale ESS-strategi.
- dels arbejde videre på de fronter, der ikke er fuldt udfoldet eller er fraværende i strategien. Dette vil særligt ske i regi af rundbord om ESS og MAX IV, hvor de væsentligste aktører er samlet. Regionsrådsformanden er leder af rundbordet. Her vil Region Hovedstaden koordinere forskellige indsatser, som supplerer den nationale ESS-strategi. Det vil særligt handle om at blive helt klar til brugen af MAX IV, som åbner sommeren 2016. Det vil også handle om at koble den kliniske forskning på hospitalerne til ESS og MAX IV.

Regionens arbejde kan løftes indenfor de eksisterende økonomiske rammer og indebærer derfor ikke økonomiske konsekvenser.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

KOMMUNIKATION

Ingen særskilt kommunikationsindsats planlagt.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj

Journalnummer

15014971